

Odense Friskole

Indholdsplan for børnehaveklassen

Formål

Formålet med arbejdet i børnehaveklassen er at skabe en god og sammenhængende skolestart, hvor den enkelte elev føler sig tryk, værdsat og nødvendig for fællesskabet. Børnehaveklassen er elevens første møde med skolen. Det er derfor vigtigt at gøre skolestarten til en positiv oplevelse. Fællesskabet ses som det bærende i en begyndende socialiseringsproces, som skal sætte eleven i stand til at begå sig inden for de regler og samværsformer, der gælder for fællesskabet. Samværet med børnene bygger på åndsfrihed og ansvar. Gennem forskellige aktiviteter skabes forståelse for kulturbærende forhold i det danske samfund samt for de særlige traditioner, der er en vigtig del af skolens liv.

Tryghed og trivsel er en forudsætning for etablering af nye venskaber, læring og udvikling. Dagligdagen i børnehaveklassen er skoleforberedende og veksler mellem leg og strukturerede forløb, således at den giver eleverne mulighed for at udvikle deres forskellige kompetencer.

Alle børn har brug for at lege. Børn skal have mulighed for at udforske, lære og lege i eget tempo. Vi er som børnehaveklasse bindeled mellem børnehave og skole. Legen bør prioriteres højt, da den medvirker til at skabe en glidende overgang.

Der lægges i børnehaveklassen særlig vægt på at stimulere nysgerrighed, kreativitet og iderigdom og at sproglige, matematiske, musiske og motoriske evner opøves.

Der tilstræbes en gradvis inddragelse af eleverne i det undervisningsmæssige rum med udgangspunkt i den enkelte elev og dennes evner og egenskaber. Helhedssynet på den enkelte elev bliver dermed et væsentligt grundlag for det pædagogiske arbejde i børnehaveklassen.

Opdragelse til fællesskabet

Når børnene starter i børnehaveklasse, er det et møde med en ny kultur, nye voksne, nye kammerater, nye samværsformer. For at udvikle et godt fællesskab, er det en væsentlig forudsætning, at alle på en positiv måde finder ind i dette.

Det er en vigtig og tidskrævende opgave, en stor del af indholdet i børnehaveklassen.

Vi arbejder med dette når vi:

- Sammen opstiller samværsformer som bygger på at tage hensyn til hinanden
- Fortæller for hinanden og andre lytter
- Eleverne arbejder sammen to og to eller flere
- Støtter op om konflikter børnene ikke selv kan løse
- Giver dem nye måder at behandle hinanden på som ikke er konfliktskabende
- Griber ind overfor uønsket adfærd
- Igangsætter aktiviteter der synliggør børnenes styrkesider
- Opprioriterer samarbejde og nedtoner konkurrence
- Skaber trygge rammer der gør helheden overskuelig
- Gør børnene ansvarlige overfor sig selv og andre

Et velfungerende barn hviler i sig selv og har det godt med andre omkring sig. At børnene indbyrdes fungerer godt socialt gør overgangen til første klasse lettere.

Leg

Alle børn har brug for at lege. Herunder også fri leg, fordi det udvikler deres evne til at omgås andre. Legen er et formål i sig selv. Legen prioriteres højt fordi børn via leg:

- Knytter venskaber og bliver en del af fællesskabet
- Udvikles personligt
- Finder en plads i gruppen
- Får styrket deres sociale forståelse
- Får bearbejdet oplevelser
- Afprøver grænser og opdager regler
- Har det sjovt med aktiviteter og kammerater, som er selvvalgte
- Undersøger, afprøver og bruger deres fantasi

Legen er dermed et vigtigt element i børnehaveklassen. Undervisningen bygger på leg og læring i et tempo og på et niveau, der tilgodeser alle børn. Denne form for leg er ikke fri, den bygger på fælles oplevelser, interesser, børnenes undren,

spørgsmål og lærerens temaer. I denne legende læring stiller børnehaveklasselæreren krav, strukturerer arbejdet og gør det synligt for børnene, hvad målet er.

Dansk

Dansk indgår i alle aktiviteter i børnehaveklassen. På dette trin tager arbejdet udgangspunkt i en videreudvikling af elevens sprog og begreber.

Sproget og begrebsdannelsen er både resultatet af og forudsætningen for elevens intellektuelle og sociale udvikling. Da elevens sproglige udvikling påvirker og påvirkes af dets kropslige, følelsesmæssige, sociale og intellektuelle udvikling, må arbejdet med det hørte, talte og set sprog omfatte aktiviteter fra hele oplevelsesområdet, dvs. aktiviteter som samtidig udvikler barnet på andre områder end det rent sproglige.

For at den enkelte elev kan udvikle sit sprog og sine begreber må der skabes et rum, hvor eleven kan gøre sine egne erfaringer med sproget. Det kan f.eks. ske på følgende måder:

- At tale: færdighed i at udtrykke sig gennem talesproget i såvel fri som bunden sammenhæng.
- At formidle et budskab: at kunne gengive det forståeligt.
- At lytte: opøve evnen til at opfatte og forstå det hørte sprog gennem oplæsning, fortælling og samtale.
- At modtage en fælles besked: at kunne opfatte et indhold, forstå det og omsætte det til handling.
- At kunne omsætte meddelelser fra et udtryk til et andet: f.eks. at dramatisere eller mime et oplæst hændelsesforløb, eller at tegne en historie eller et oplevelsesforløb.
- At kunne skelne lyde og fornemme sprogrytme: udvikle evnen til at opfatte sprogets enkelte lyde- og sprogrytme samt arbejde med rim og remser.
- At fornemme forskellen på det læste og det skrevne sprog: udvikle evnen til at læse og skrive gennem leg.

Gennem hele børnehaveklasseforløbet præsenteres eleverne for bogstavernes lyd, form og navn. Ord og bogstavkort er ophængt i klassen. Små "sprogværksteder" indgår som en naturlig del af undervisningen.

I børnehaveklassen arbejdes således systematisk og dagligt med sproglig opmærksomhed gennem øvelse og træning i ovennævnte færdigheder.

Matematik

Matematikaktiviteter begynder allerede i børnehaveklassen. Matematik er en bestemt måde at ordne, beskrive og fastholde virkeligheden på i tid og sted. Tal og mængdelære indgår som en vigtig del heraf. Når eleverne undersøger omverdenen og sig selv, bruges matematikken til at ordne, beskrive, fastholde og synliggøre.

Den matematiske forståelse udvikles konkret og funktionelt med udgangspunkt i ting og forhold fra dagligdagen og i naturen. Matematik opleves blandt andet som et værktøj til problemløsning – vi skal være fire hold, hvor mange elever på hvert? Vi har for få æbler til alle, kan vi dele? Matematik skal erfares, ikke læres udenad.

Matematikken giver gode muligheder for samarbejde i større eller mindre grupper.

Opmærksomheden skal især rettes imod:

- antal (hvor mange er der? Tælleaktiviteter i utallige afskygninger kan inddrages i form af spil, tælleremser f.eks. 1,2,3 og egentlige optællinger).
- grundformer (cirkel, trekant, firkant, kvadrat).
- størrelsesforhold (f.eks. større end, mindre end, tung, let).

Matematikken bruger tallene som repræsentanter for et bestemt antal. De skrevne tal 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 knyttes sammen med tælleaktiviteter:

- der arbejdes med at lære tallene (skriv et 2-tal, lav det med kroppen, byg i lego, vis det i en tegning, spil et spil).
- tallene knyttes sammen med konkrete mængder.
- bundne tegneopgaver, mønstre og spejlinger

De fleste spil indeholder matematisk udfordring i form af strategiovervejelser og er derfor meget relevante at inddrage.

Sang og musik

Sang og musik indgår som en naturlig del i børnehaveklassen. Netop gennem disse udtryksmuligheder videreudvikles elevernes egen rytmesans, sangglæde og musikoplevelse.

Det er således en vigtig opgave for børnehaveklassen at stimulere og videreudvikle elevens umiddelbare sangglæde.

Eleverne præsenteres for et rigt udvalg af forskellige sange:

- nye og gamle sange
- årstids- og højtidsange
- emnevalgte sange, som udvider begrebsverdenen
- sange med bevægelser
- sanglege

Udover sangen får børnene lejlighed til at lege og eksperimentere med lyde og rytmeinstrumenter.

Desuden lægges der vægt på elevernes evne til koncentration om fællesopgaver og deres fornemmelse af indbyrdes kontakt.

Arbejdet med sang og musik skaber mulighed for at videreudvikle:

- sangglæde
- sprogsans og begrebsudvikling
- fællesskabsfølelse
- opmærksomhed og koncentrationsevne
- dansk kultur og historie
- social forståelse
- evnen til at sætte sig ind i andres tanker og følelser

Drama

Rolle- og fantasilege er væsentlige elementer i børnehaveklassens måde at erfare og forholde sig til omverdenen på..

Gennem arbejdet med dramaundervisning styrkes:

- fantasien
- sproget
- selvværdet (at turde stå frem)
- motorik og kropsbevidsthed
- evnen til samarbejde
- hukommelsen og koncentrationen

Børnehaveklassen arbejder bl.a. med følgende emner i dramaundervisningen:

- kendte eventyr, sange og fortællinger
- cirkusforestillinger
- fantasirejser til fremmede lande
- dukketeater med hånd- eller stangdukker

Bevægelse, idræt, motorik

Børn skal bruge sanserne og kroppen. De skal fantasere og føle spænding. Børnehaveklassebørn har brug for fysisk aktivitet flere gange dagligt, derfor bør bevægelse og idrætslege indgå flere gange i løbet af dagen. Små pauser, hvor børnene bl.a. kan klatre, kravle, løbe, hoppe, hinke, rulle, balancere, gribe, lege fange, lege sanglege etc. Mange af disse aktiviteter kræver ikke specielle rum, men kan foregå f. eks. i børnehaveklassen i skolegården osv.

Sanglegen giver mulighed for at koble sproglig og kropslig udfoldelse, og styrker de rytmiske bevægelsesmønstre, som er vigtige i forhold til den tidlige bogstav og læseindlæring.

Idræt i børnehaveklassen skal give børnene lyst til og glæde ved at bevæge sig. Idrætstimerne skal tage sit udgangspunkt i de fysiske udfordringer, så legen f. eks. tilgodeser:

- Kropsbevidsthed
- Rytmesans
- Beherskelse af redskaber, f. eks. balancebom, trampolin, bold, sjippetov.
- Samarbejde
- Mulighed for tilegnelse af nye regellege.

Børn med motoriske vanskeligheder skal støttes så tidligt som muligt, idet motoriske vanskeligheder ofte hæmmer alderssvarende legeaktivitet og indlæring i det hele taget. Først i skoleåret sætter vi gennem motorikforløb fokus på børnenes motoriske formåen, vi finder de børn, som bør støttes, og sætter ind med ekstra motoriktimer til disse børn.

Natur/teknik

Natur/teknik indgår i børnehaveklassens arbejde. Målet er at få indsigt i enkle sammenhænge i den nære omverden, i naturen og mennesket og udvikle tanker, sprog og begreber, der har betydning i det daglige liv.

Det konkrete, det sansede og det oplevede er optakten til undersøgelser og eksperimenter, ligesom børnenes forundring, nysgerrighed og glæde er vigtige udgangspunkter.

Det arbejdes med årstiderne og naturens fire elementer – jord, vand, ild og luft som det umiddelbare grundlag for iagttagelser, undersøgelser og eksperimenter.

Eksempler på inddragelse af natur/teknik i børnehaveklassen kan være:

- Indsamling og tegning af grøftkantens almindelige blomster, skrive navne ved
- Iagttagelse af skolens udstoppede dyr
- undersøge, tegne og fotografere havens insekter, fugle og dyr
- indsamling af frø til spiringsforsøg
- studere haletuders forvandling
- studere vejr, vind, sol, regn, skyer, temperatur
- lave simple kort over nærområdet – deltage i orienteringsløb
- mennesket, knogler, muskler, led og sanserne

I undersøgelser og eksperimenterne bruges det mundtlige og skriftlige sprog, tegninger, fotografier, videooptagelser og matematik til at fastholde og synliggøre opdagelserne.

Tegning, maling og formning

Børn oplever med alle sanser og udtrykker tanker og følelser når de tegner, maler og former. Når børn er kreativt skabende bearbejder de deres oplevelser. Det er dette samspil mellem indtryk og udtryk der danner udgangspunkt for arbejdet med billeder, tegninger mm. i børnehaveklassen.

I børnehaveklassen arbejdes der f. eks. med:

- tegning
- forskellige former for maleteknikker
- collage
- ler.

Ofte kombineres de kreative udtryk med eksempelvis sproglig opmærksomhed eller matematik. Måske skal børnene omsætte et fortalt eventyr til billeder på papir. Vi spørger til billederne, børnene skriver legeskrivning eller vi skriver billedets historie ned for dem. At tegne, male mm. kan også finde sted på børnehaveklasselederens oplæg. Et sådant oplæg kan virke inspirerende og ansporende på barnet, der har en bunden opgave, et krav til det færdige produkt.

Ved at skabe noget kreativt i samvær med andre børn, kopieres spændende udtryksformer og børnenes begrebsverden udvides og sanserne stimuleres.